

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Complectens Constitutiones Benedicti XIV. ab Anno 1746. usque ad
Annum 1749

Luxemburgi, 1753

XXXVII. Erectio Publicæ Universitatis Studii generalis in Collegio Societatis
Jesu Civitatis Sancti Dominici Insulæ Hispaniolæ. 14. Septembris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74761](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74761)

XXXVII.

Erectio Publicæ Universitatis Studii generalis in Collegio Societatis Jesu Civitatis Sancti Dominici Insulæ Hispaniolæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœcium.

IN supereminenti Apostolicæ Sedis specula, meritis licet imparibus, disponente Domino constituti, & intra Mentis Nostræ arcana revolventes, quantum ex Literarum Studiis Catholica Fides augetur, Divini Numinis cultus protendatur, veritas agnoscat, ac justitia colatur, ad ea, propter quæ Literarum Studia hujusmodi ubilibet excitentur, ac etiam humiles personæ eis incumbere desiderantes, id efficere possint, libenter intendimus, & in iis Nostræ sollicitudinis partes propensius impertimur, prout pia Christianissimum, præsertim Regali dignitate fulgentium accedentium vota exposcunt, Nosque, locorum qualitate pensata, in Domino conspicimus salubriter expedire.

Expositio facta Pontifici a Procuratore Societatis Jesu in Urbe.

Philippus V. Rex anno 1701. mandaverat erectioni Collegii Societatis Jesu.

Cum applicatione bonorum, & rerum alterius Universitatis studiorum.

Et alia ann. 1745. disposuit pro dicti Collegii erectione.

Lis orta fuit cum Conventu Ordinis Prædicatorum super

Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus Filius Josephus de Lara Presbyter Societatis Jesu in Alma Urbe Nostra pro Provinciarum Hispaniarum, & Indiarum Regnis Procurator, quod alias, nempe die xxiii. Septembris Anni MDCCCL. clar. mem. Philippus, dum vixit, eandem Hispaniarum Rex, ad Religionem, literarumque scientias promovendas, provehendisque, licentiam concessit, ut in Civitate Sancti Dominici Insulæ Hispaniolæ unum Collegium ejusdem Societatis ex bonis, & rebus ad hunc effectum a tunc in humanis agente Hieronymo de Quesada relictis erigi posset, ac insuper mandavit, ut hujusmodi Collegio, sic ut præfertur, de novo erigendo domus assignarentur, ac redditus applicarentur, ad aliud Collegium, & domum studiorum jamdudum, nempe Anno MDLVIII. in dicta Civitate a quondam Hernando de Jorgon fundatum, quod in publicam Studiorum Generalium Universitatem, ad instar alterius publicæ Studiorum Generalium hujusmodi Universitatis Civitatis Salamantiniæ, erectum fuerat, spectantes, ac insuper declaravit, quod Collegium sic erigendum ad sustentandas Cathedras, & onera, juxta redditus a memorato Hernando relictos, assignatosque, obligatum esset, & remaneret; quoniam nonnullis ex causis sperari nequibat casus, ut in secundo dicto Collegio morarentur Collegæ, Magistri, nec adesset Discipulorum copia, prout dictus Hermandus fundator optaverat.

Ac successive, & de Anno MDCCXLV. dictus Philippus Rex injunxit, quod secundodictum Collegium, cum ruinam minaretur, ac ob defectum capitalium necessaria reparaciones minime parandæ essent, demoliretur, eaque occasione omnes redditus a prædicto Hernando hujusmodi Collegio relictos, cum eisdem oneribus, & gravaminibus per ipsum Hernandum injunctis, primodicto Collegio de novo applicavit, ac demum imposuit, ut laudabilis memorati Hernandi tamquam de Fundatore, & Benefactore memoria, in principalioribus Collegii primodicti hujusmodi actibus literariis quoque haberetur. Pro præmissorum verò observantiâ, Collegiique primodicti progressu, Judicem Conservatorem cum privatâ jurisdictione cognoscendi omnia negotia, recuperaciones bonorum, reddituum, & rerum alias secundodicto Collegio assignatorum, quæ in primodictum Collegium translata remanebant, concernentiâ, elegit, & deputavit.

Vix tamen a memorato Philippo Rege primodictum Collegium erectum fuerat, quandam litem, seu verius questionis materiâ, in Tribunali Regiæ Audientiæ dictæ Civitatis Sancti Do-

minici inter dilectos Filios tunc existentes primodicti Collegii Rectorem ex una, & Priorem Conventus ejusdem Sancti Dominici Fratrum Ordinis Prædicatorum ex altera partibus, introducta remansit, super privativâ facultate conferendi gradus in scientiis, quæ docebantur: Et pro parte dicti Rectoris adducebatur, in primodictum Collegium translatum fuisse aliud secundodictum a dicto Hernando fundatum, quod Anno MDLVIII. in publicam Studii Generalis Universitatem erectum fuerat; Pro altera verò dicti Prioris parte, nuda possessio privilegii conferendi gradus allegabatur.

In hujus Cause progressu, manutentio in possessione, seu quasi possessione privilegii prædicti eidem Priori, & Conventui de facili data fuit, sed coactus dictus Prior ad exhibendum titulum, seu documentum concessionis hujusmodi privilegii, quoddam sumptum de alio sumpto quarundam literarum fel. record. Pauli Papæ III. Prædecessoris Nostri, vel sub Plumbo, vel in simili formâ Brevis expeditarum, quibus idem Conventus in publicam Studii Generalis Universitatem erectus declarabatur, produxit: Ob defectum tamen originalis dictarum literarum, & quia de concessione hujusmodi facultatis, & rectionis, nullum in Registris Regii Concilii Indiarum, prout moris est, monumentum reperitur, sumtum hujusmodi adulterium, ac supposititium habitum fuit.

Postmodum, pro parte dicti Collegii, dilectus etiam Filius Petrus Ignatius Altamirano ejusdem Societatis Professor, ac Indicarum Provinciarum prædicatorum Procurator, instetit, quod quatenus privativa facultas ipsi Collegio minime competere, saltem cumulativa non impugnaretur; sed ob novas a Priore, & Conventu prædictis factas oppositiones, non sine gravamine, liti, & causa hujusmodi per plures annos, & ad usque annum MDCCXLIII. in suspensio remansit; Interea temporis cum novæ rationes, probationesque a Rectore, & Collegio prædictis parentur, ad hoc ut causa hujusmodi absolveretur, dilectus etiam Filius Thomas Ripoll, Magister Generalis Ordinis Prædicatorum, cui præmissa non latebant, & proposita a dicto Procuratore primodicti Collegii probabat, ad dirimendas lites inter partes hujusmodi ortas, Procuratoribus memorati Conventus mandavit, ut superederent, & propositionem pro parte dictorum Rectoris, & primodicti Collegii factam amplecterentur.

Hicse præhabitis, Procurator primodicti Collegii Charissimo in Christo, Filio nostro Ferdinando earundem Hispaniarum Regi Catholico supplicavit, quatenus instantiæ assentire dignaretur, commissaque ab eodem Ferdinando Rege cuidam ejus Ministro plena fiducia, & literaturæ prædico, questionis, seu liti hujusmodi cognitione; post cognitionem hujusmodi, relationemque eidem Ferdinando Regi factam, ipse Ferdinandus Rex die xvii. Februarii proximè præteriti suum edidit decretum; in quo, factâ prius de omnibus præmissis actis, & gestis mentione, primodictum Collegium in publicam Studii Generalis Universitatem cum eisdem facultatibus, & privilegiis, quibus secundodictum Collegium a dicto Hernando, sicut præmittitur, fundatum, gaudebat & fruebatur, erexit; & ad hujusmodi effectum mandavit, quod gradus quicumque inibi Studentibus conferri possent, cum onere sustinendi Cathedras, juxta redditus, qui ex secundodicto Collegio illi fuerunt adjudicati, & adjectione aliarum Cathedrarum, quatenus Rectori primodicti Collegii propriis expensis illas adjicere placuerit; Injunctis eidem Judici Conservatori a prædicto Philippo Rege deputato, ut præmissa omnia adimpleri faceret, & in singulis actibus publicis de dicto Hernando tanquam Fundatore, &

ANNO 1747. facultate conferendi gradus.

Rationes et iurisque Partis.

Resolutio capta.

Procurator Societatis Hæc pro facultate cumulativa conferendi gradus.

Magister Generalis Ordinis Prædicatorum pro positionem Rectoris Collegii factam amplecti mandavit.

Supplicavit Regi Hispaniarum pro ejus Resolutione sententiæ.

Qui instantiæ assentit cum oportet nis ordinationibus.

Beneac-

Benefactore memoriam haberi; & decrevit gradus in hujusmodi primodico Collegio in singulis Scientiis, & facultatibus susceptos, eandem vim, & prerogativam habere, quas habent illi in quacumque Universitate suscepti, & illorum virtute, Officia, & Dignitates illis correspondentia conferri posse. Pro eo vero, quod ad dictum Convantum attinet, circa ejus continuationem in praesentia facultate, de qua legitime, & valide, ut praefertur, non docebatur, dictus Ferdinandus Rex attendens supplicationem dicti Petri Ignatii Procuratoris pro bono pacis promovenda factam, amplecti etiam erectionem Universitatis in dicto Convantu, erectionem quoque hujusmodi unam, eademque die concessit, ita ut una, & altera Universitates gradus quoscumque in eis respective Studentibus conferre possint, ad instar Universitatum, quibus tam Ordo Fratrum Praedicatorum, quam Societas Jesu hujusmodi, in Civitatibus de Manila Sanctae Fidei, & Quiteni gaudent: Ac pro sua voluntatis executione, Dilectis quoque Filiis Consilio Indiarum mandavit, quod super hisce actus quicumque in Judicio habiti deberent, nec amplius ulla instantia admitti deberet, perpetuumque silentium in praemissis imposuit, & alias, prout in ejusdem Ferdinandi Regis decreto manu propria subscripto, & die xxvi. Maji proxime elapsos expedito, cujus tenorem praesentibus pro expresso haberi volumus, uberius dicitur contineri.

Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dictus Josephus Procurator, quo praemissa firmiter subsistant, & servantur exactius, Apostolica Confirmationis nostrae patrocinio communiri, Collegiumque hujusmodi in supradicta Sancti Dominici Civitate erectum, fundatumque, in publicam Studiorum Generalium Universitatem per Nos erigi, & institui summopere desideret.

Nos, qui Societatem hujusmodi, cujus Alumnus, & Professores uberes literarum, & pietatis in publicum fructus producere pergunt; paternis complectimur affectibus, ipsius Josephi Procuratoris votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, ipsumque Josephum Procuratorem a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliusque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, supradictum Decretum a memorato Ferdinando Rege, sicut praemittitur, factum, editum, subscriptum, & publicatum, cum omnibus, & singulis in eo contentis, auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, & confirmamus, illique inviolabilis Apostolica firmitatis robur adjicimus, omnesque, & singulos juris, & facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, & sanamus.

Ipsiumque Collegium Societatis Jesu in dicta Civitate Sancti Dominici Insulae Hispaniola, ut praefertur, erectum, & institutum, ubi Scholae nunc habentur, seu forsitan ampliore formam constituentur, in publicam Studiorum Generalium Universitatem, in qua dictae Societatis Alumnus, & Professores, Grammaticam, Rhetoricam, Logicam, Physicam, & Theologiam Scholasticam, & Moralem, ac Sacros Canones, ac Jus tum Canonicum, nec non per Lectores faculares Jus Civile, ac Medicinam, aliarumque literarum studia profiteantur, & Juvenes quoscumque doceant, eadem auctoritate, tenore itidem praesentium, sine tamen quorumcumque praesudicio, erigimus, & instituimus, ipsumque Collegium sic in publicam Universitatem erectum, & institutum, curae, & regimini, & administrationi dictae Societatis, illiusque Praepositi Genera-

lis pro tempore existentis, seu ab eo deputandi, praedicta auctoritate etiam perpetuo supponimus, ac submittimus.

Ac eidem Collegio, illiusque Rectori, Magistris, Lectoribus, Scholasticis, aliisque praedictis universis, & singulis, ut omnibus, & quibuscumque privilegiis, Indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, prerogativis, honoribus, & praeminentiis hujusmodi publicis Studiorum Generalium Universitatibus, illarumque pro tempore existentibus Rectoribus, Magistris, Lectoribus, Doctoribus, Praeceptoribus, Scholasticis, Procuratoribus, Bidellis, Nunciis, Officialibus, Ministris, & aliis Personis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, non solum ad eorum instar, sed pariformiter, & aequae principaliter, in omnibus, & per omnia uti, potiri, & gaudere: Ac insuper Rectori pro tempore existentis Collegii hujusmodi, ut quoscumque ad illud accedentes, ac per debitum tempus Studentes, si scientiam, & moribus idoneos esse repererit, in omnibus Facultatibus, quae in dicto Collegio, ut praefertur, docentur, & leguntur, ad Baccalaureatus etiam formati, Licentiatum, Lauream, ac Doctoratus, nec non Magisterii gradus, servata tamen in omnibus, & per omnia forma Decretorum Viennen. & Tridentini Conciliorum, quibus in aliquo derogare non intendimus, & alias laudabiles aliarum publicarum Universitatum consuetudines, promovere, & ipsorum graduum insignia eis exhibere, usque ad dictos graduum; Urque per Rectorem hujusmodi Collegii promoti, postea publice privatimque omnium aliarum publicarum Studiorum Generalium Universitatum Facultates praedictas interpretari, & alios docere, de eis disputare, gradui, seu gradibus hujusmodi convenientes actus exercere, nec non omnibus aliis privilegiis, favoribus, gratiis, prerogativis, & indultis, quibus alii in aliis quibusvis Universitatibus, & alibi, juxta illarum Constitutiones, & mores, ad gradus praedictos promoti, de jure, usu, vel consuetudine, aut alias quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt in futurum, pari modo, & absque ulla prorsus differentia, uti, frui, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia, perinde, ac si gradus praedictos in publicis Universitatibus praedictis, juxta illarum mores, & consuetudines, rite suscepissent.

Necnon moderno, & pro tempore existentis dictae Societatis Praepositi Generali, ut per se, vel dicti Collegii, & sic erectae Universitatis Rectorem, aut alium, vel alios deputandos, pro felici, salubrique sic erectae Universitatis directione, ac Rectoris, Magistrorum, Lectorum, & aliorum Ministrorum, & Officialium muneribus, & functionibus, modoque, & forma docendi, & alias sua respective Officia exercendi, & Scholasticorum mantentione, quacumque statuta, & ordinationes, licita tamen, & honesta, ac Sacris Canonibus, & Concilii Tridentini praedicti Decretis, ac Constitutionibus Apostolicis minime contraria, edere, & promulgare, ac edita, & promulgata, pro temporum, rerum, & personarum qualitate, mutare, corrigere, & reformare, seu illa cassare, vel abrogare, ac alia de novo condere, edere, & publicare, & super illorum observatione poenas ejus arbitrio imponere, ac impositas poenas executioni demandare, dictique Collegii, ac sic erectae publicae Universitatis hujusmodi Doctores, Magistros, Lectores, Scholasticos, Procuratores, Bidellos, aliosque Ministros, & Officiales eligere, & nominare, ac electos, & nominatos amovere, electionesque factas confirmare liberè, & licite, ac valide possint, &

Cum cumulativa privilegiorum aliarum Universitatum.

Et facultate conferendi gradus quoscumque.

Praeposito Generali Societatis Jesu tribuit facultatem condendi statuta.

Petitione dicti Procuratoris de Urbe.

Pontifex Regium Decretum confirmat.

Et quatenus opus sit, dictum Collegium in publicam Universitatem Studiorum erigit.

Clausula pro pramissorum firmitate.

valeant respectivè, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus.

Decernentes easdem præsentis literas semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere; ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quodcumque spectabit, & pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari, & ab eis inviolabiliter observari; sicque in præmissis per quoscumque Judices, Ordinarios, & Delegatos, etiam Casuarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, & Sedis Apostolicæ Nuncios, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obstantibus Constitutionibus, & ordinamentis Apostolicis, nec non dictionum Collegii, Civitatis, & Societatis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permanens, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIV. Septembris MDCCLVII. Pontificatus Nostri Anno Octavo.

D. Card. Passioneus.

Dat. Pontif. anno VIII. die 14. Septembris 1747.

XXXVIII. Super abusu libelli Repudii Converforum a Judaismo ad Fidem Catholicam.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

APOSTOLICI Ministerii munus Nobis licet immerentibus commissum assiduè Nos excitat, atque impellit, ut sollicito studio, ac vigili cura, abusus, pravasque consuetudines, siquas in Ecclesia Dei, vel hominum infirmitate, vel malitia, certò novimus irrepsisse, Pastoralis Providentiæ sollicitudine compescamus, congruisque adhibitis remediis, quo citius fieri potest, aboleamus.

Judei ad Fidem conversi, si habent uxorem in Judaismo, illam quandoque repudiant.

Nuper quidem Nobis relatum est, certisque probationibus manifestò comprobatum, quod aliqui Hebræorum, qui ad Christianam Fidem conversi uxorem habent renuentem Christianam veritatem amplecti, minime dubitant, postquam ejuratà Judaicà perfidià sacro lavacro abluti sunt, & solemnè professione se ad Christi Fidem adstrinxerunt, reverti sacrilego ausu ad Judæorum Castra, seu Vicum, vulgò il Ghetto, ibique Rabbino ritu, Judaicis superstitionibus, dampnandisque observationibus, libellum repudii uxoris concedere, vel etiam extra Judæorum domicilium, coram Notario Testibusque Christianis, eundem libellum repudii uxoris dare, ut liberam eis nubendi alteri Viro potestatem faciant. Moyses quidem in Deuteronomio cap. 24. ita scriptum reliquit: Si acceperit homo uxorem, & habuerit eam, & non invenerit gratiam ante oculos ejus propter aliquam seditatem,

Repudium in Veteri Testamento permittitur.

scribet libellam repudii, & dabit in manu illius, & dimittet eam de domo sua. Utrum verò hæc dumtaxat indulgentia quædam fuerit ad majus malum evitandum, adeo qui daret, acciperetque repudium, liber quidem a pœna esset, non autem a culpa; an autem dispensatio potius esset a Deo concessa ob cordis Hebræorum duritiam, adeo qui libellum repudii mitteret, & quæ missum reciperet, & a culpa, & a pœna exemptus foret, eisque minime veritum esset ad aliud matrimonium validè, ac licitè contrahendum procedere, dissident inter se veteres, recentioresque Theologi, cum alii primam, alii alteram opinionem sequantur. Verùm quidquid hac de re sit, illud certum est, quod Redemptor Noster Jesus Christus Dei Filius interrogatus quid censeret de libello repudii, quem Moyses permiserat, respondit, ut legitur in Evangelio apud Matth. cap. 19., & apud Marc. cap. 10.: Quoniam Moyses ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras; ab initio autem non fuit sic: dico autem vobis, quia quicumque dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur; & qui ipsam duxerit, mœchatur: Sermoneque suo ita conclusit: Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet. Ex his autem verbis per legitimam consequentiam inferunt Theologi, in præsentiarum non amplius licere Hebræis proprias uxores repudiare, neque per libellum repudii, matrimonii vinculum amplius dissolvi, eo quod Jesus Christus illud ad suum primævum statum redegit, nempe ad indissolubilitatem, non lege novâ conditâ, sed dumtaxat sublata veteri indulgentiâ, seu dispensatione super prædictâ indissolubilitate concessâ. Quæ cum ita se habeant, etiam si repudium tolleretur inter Hebræos conjuges, qui ambo in eadem Judaica perfidia permanent, certè ferri, ac tolerari nullo modo debet, ut Hebræus ad Fidem conversus, & sacro Baptismate ablutus, libellum repudii uxori, quæ in Hebraica pernicacia remanet, judaico more, ac ritu concedat.

Quamobrem ut in posterum omnia debito ordine, & laudabili modo, ac ratione fiant; volumus, ac decernimus, ut Hebræus ad Fidem conversus, si uxorem Hebræam habet, eam more solito interpellet, an etiam ipsa converti, & cohabitare velit sine contumelia Creatoris: Rennente autem muliere, liberum ei erit aliud matrimonium contrahere, juxta verba Beati Apostoli Pauli in Epist. 1. ad Corinth. cap. 7.: Quod si infidelis discedit, non enim servituti subiectus est Frater, aut Soror in hujusmodi, in pace autem vocavit nos Deus. Ut bene jam ante animadverit clar. me. Prædecessor Noster Innocentius III. in sua Decretali, quæ incipit: Quæno, de divortis.

Quæritur a Theologis, & Canonici juris Consultis, quando solvatur matrimonium contractum ab Hebræo cum Hebræa, quæ se convertere recusat, & quando conversus novum matrimonium cum muliere Christiana, & quando Hebræus cum Hebræa contrahere possit. Quod ad conversum attinet, quidam volunt, præcedens matrimonium dissolvi quoad vinculum, statim ac infidelis renuit Fidem Christianam amplecti, aut intra terminum, seu temporis spatium præfixum in interpellatione, quæ illi facta est, nullum responsum præbet. Alii verò putant matrimonium solvi, quando conversus aliud matrimonium celebrat cum Christiana: Quæ opinio in præsentii communior est inter Theologos, & Canonici juris peritos, & in praxi eam sequitur Congregatio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Decretorum Concilii Tridentini Interpretum. De solutione autem vinculi matrimonialis, pro eo quod pertinet ad uxorem, quæ in Hebraica superstitione perseverat,

aliqui

Sed in Nova Lege gratia absolute veniunt.

Hinc Pontifex decernit quod Hebræus conversus interpellat uxorem Hebræam. Eaque renuente, potest contrahere cum Christiana.

De Theologorum questione, quando dissolvitur Matrimonium testibus ob contumaciam renuente uxoris ex conjugibus.